

Semmelweis Egyetem Fogorvostudományi Kar
Fogászati és Szájsebészeti Oktató Intézet
igazgató: Dr. Kivovics Péter egyetemi docens

<http://semmelweis-egyetem.hu/fszoi/>
<https://www.facebook.com/fszoi>

Ágyhoz, lakáshoz kötött betegek fogászati ellátásának és gondozásának lehetőségei

Dr. Kivovics Péter
Egyetemi docens
Az orvostudomány kandidátusa
PhD

Elérhetőslérhetőslég

<http://semmelweis.hu/fszoi/>

[Semmelweis Egyetem](#) | [Eseménynaptár](#) | [Könyvtár](#) | [Telefonkönyv](#) | [Neptun](#) | [Intranet](#)

Fogászati és Szájsebészeti Oktató Intézet

Semmelweis Egyetem

Keresés

ezen a honlapon teljes SE

[Információk](#) | [Szakfelügyelet](#) | [Történet](#) | **[Oktatás](#)** | [Tudományos Diákkör](#) | [Munkatársak](#) | [Híreink](#) | [Telefonkönyv](#)

Bemutkozás

Fogászati és Szájsebészeti Oktató Intézet a kar legnagyobb létszámú és alapterületű intézete. Az Intézetben 44 orvos (szakorvos és szakorvosjelölt) 60 fogászati szakasszisztens illetve klinikai fogászati higiénikus dolgozik. Az épületben 30 fogászati kezelőegységen folyik a betegellátás munkanapokon reggel nyolc órától este nyolc óráig. Este nyolctól reggel nyolc óráig, valamint a munkaszüneti napokon fogászati sürgősségi ellátás folyik. Részt vesz az alapoktatási, szakorvosképzési és szakorvos továbbképzési feladatokban. Osztálystruktúrája a közösségi fogászat (community dentistry) kívánalmai szerint kerül kialakításra.

Elérhetőslég

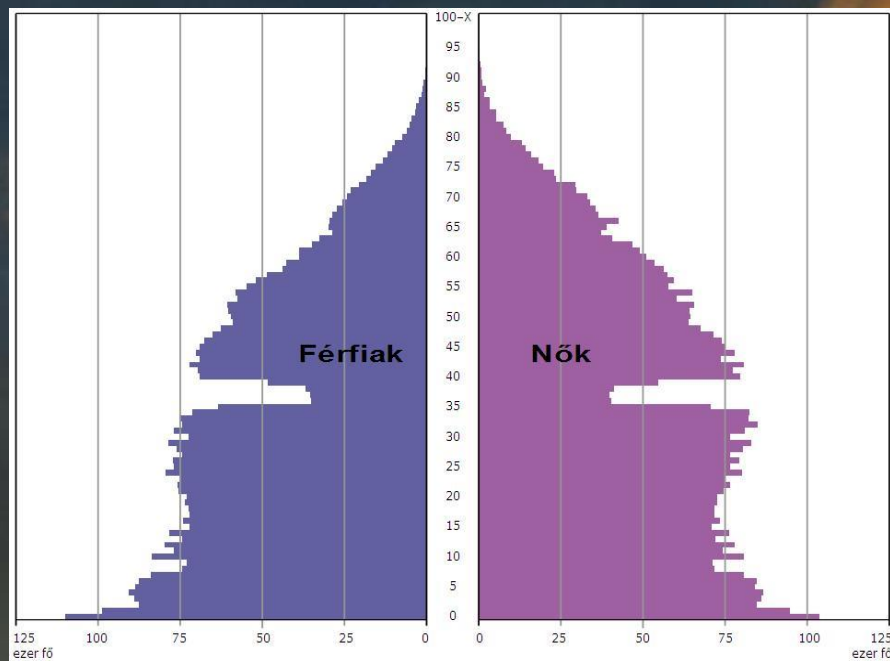

Az idős beteg

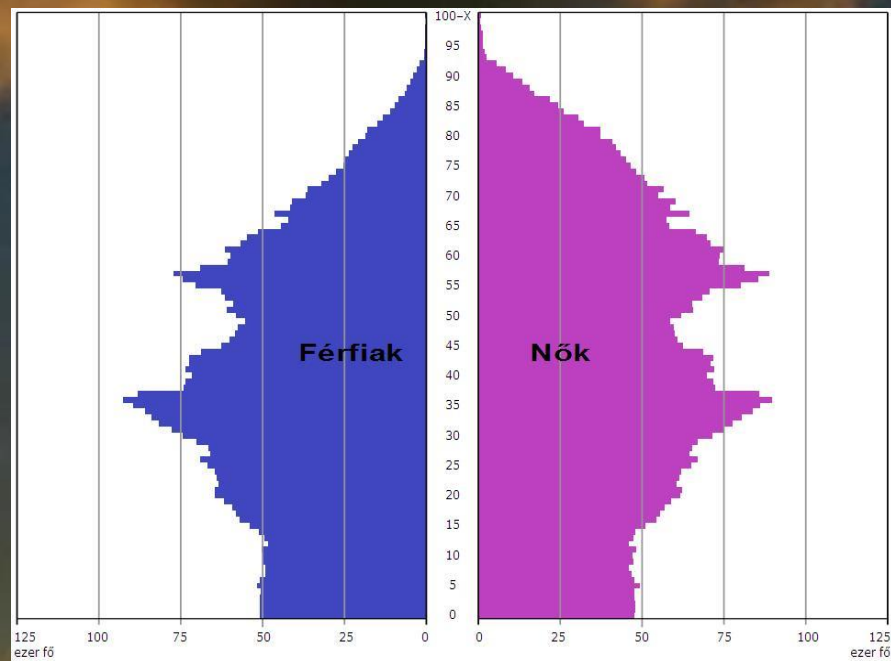

Demográfia

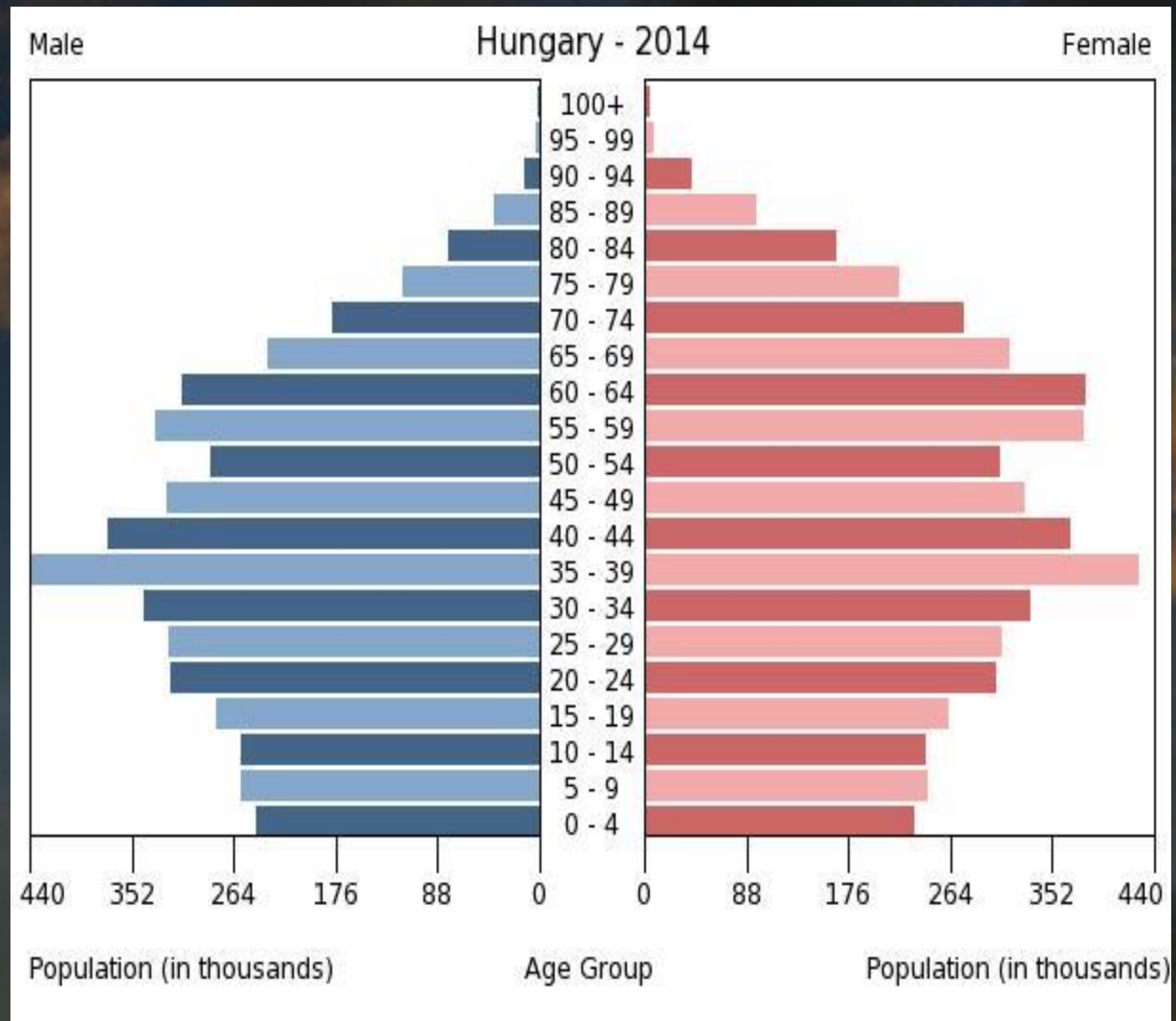
Magyarország lakosainak
korfája 1955-ben

Magyarország lakosainak
korfája 2012-ben

Speciális gerostomatológiai kívánalmak a kezelési terv meghatározásakor

- Az általános egészségügyi állapot fokozott figyelembe vétele
- A pszichikai státusz fokozott figyelembe vétele
- A szociológiai státusz fokozott figyelembe vétele

Az időskorúak szociológiai jellemzői

- A horizontális kapcsolatok leépülése
- Elmagányosodás
- A vertikális kapcsolatok átalakulása
- Függőség

Az ágyhoz kötöttség, lakáshoz kötöttség meghatározása és jellemzői

- Ágyhoz kötöttségnek nevezzük azt az állapotot, melyben a beteg nem képes önállóan ágyát elhagyni, személyes szükségleteit csak segítséggel tudja kielégíteni. Abban az esetben, ha az ágyhoz kötöttség huzamosabb ideig fennáll, jelentős változásokra számíthatunk a beteg fizikális és mentális állapotában egyaránt.
- Lakáshoz kötöttségnek nevezzük azt az állapotot, melyben a beteg nem képes önállóan lakását elhagyni. Személyes szükségleteit önállóan ki tudja elégíteni, életvitelében mégis segítségre szorul. Lakáson belüli jelentősebb erőt igénylő feladatokra, lakásfenntartással, illetve személyes higiéniával összefüggő tevékenységek elvégzésére nem képes. Bár hosszabb lakáshoz kötöttség esetén romolhat a fizikális állapot, az mégsem olyan mértékű, mint ágyhoz kötöttség esetén.

Az ágyhoz kötöttség, lakáshoz kötöttség típusai

- Átmeneti ágyhoz kötöttség, lakáshoz kötöttség

- Tartós ágyhoz kötöttség, lakáshoz kötöttség

Hogy kerülünk oda?

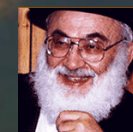
- Kirendelés
- Megbízás
- Felkérés

Az első látogatás

- „Mi a panasz?”
- Anamnézis
  - Fogászati anamnézis
  - Általános anamnézis
- Betegvizsgálat
  - Általános betegvizsgálat
  - Maxillo-faciális vizsgálat
    - Extraorális vizsgálat
    - Intraorális vizsgálat
    - Stomato-onkológiai vizsgálat !!!!!!!!!!!!!!!
  - Kiegészítő vizsgálatok

„Lepapírozni!”

=

Pontos adminisztráció!

American Dental Assotiation

American Society of Anaesthesiologists (ASA)

Kozák L., Ábrám E. és Kivovics P.:
Kérdőív használata rizikófaktorok kiszűrése céljából időskorú páciensek kezelése esetén
Fogorvosi Szemle **98**. 21-25. 2005.

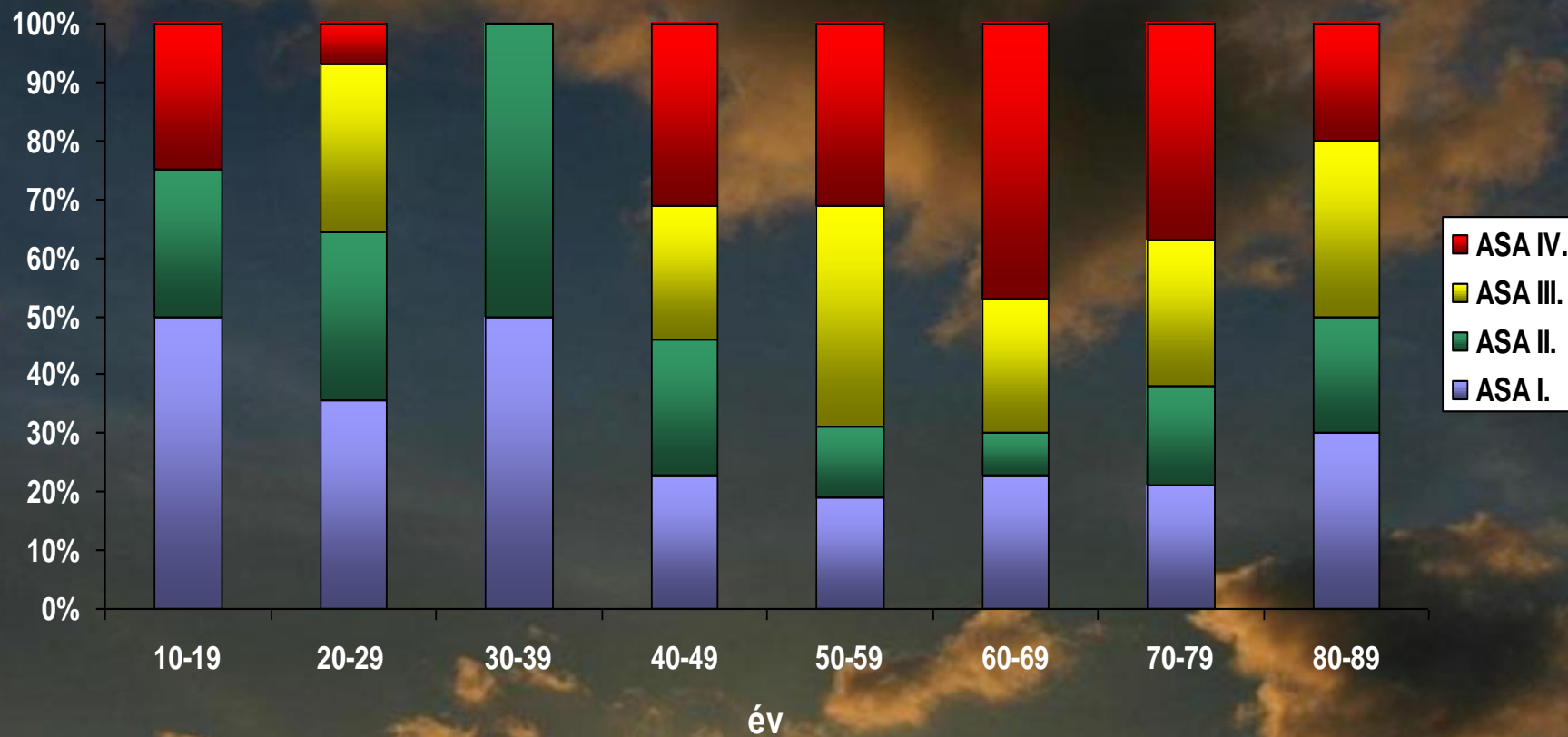
ASA kritériumok alapján megállapított rizikócsoportok

- I. Egészséges páciens
- II. Enyhe szisztémás megbetegedés
- III. Súlyosabb szisztémás megbetegedés
- IV. Életveszélyes szisztémás megbetegedés
- V. Terminális állapot

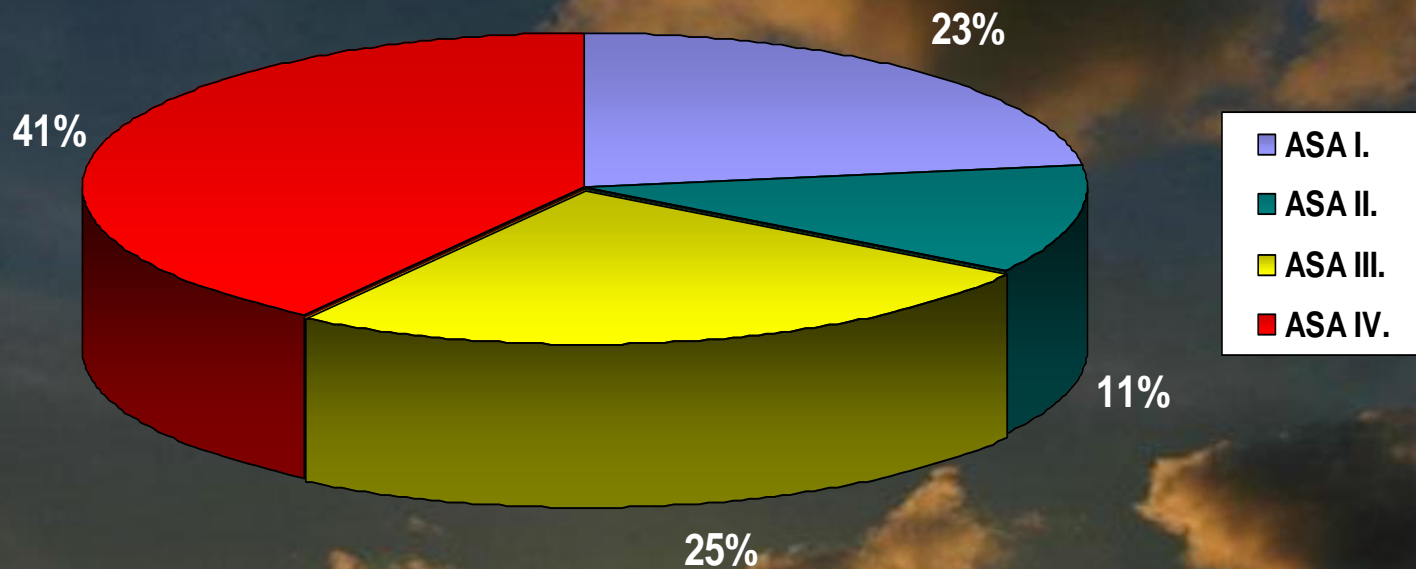
	IGEN	NEM		IGEN	NEM		IGEN	NEM
1. Megerőltetéskor érzett-e mellkasi fájdalmat (Angina Pectoris) ?	0	0	11. Van-e szénanáthája ?	0	0	22. Jelenleg résztesül-e gyógyszeres kezelésben ?	0	0
<u>Ha igen:</u> Csökkentenie kellett-e tevékenységét ?	0	0	Gyógyszerelés vagy bármely anyag használata után			<u>Ha igen:</u>		
Utóbbi időben fokozódtak-e panaszai ?	0	0	(jód, gumi, tapasz) volt-e allergiás reakciója ?			szívpanaszok miatt ?	0	0
Nyugalomban is van-e panaszja ?	0	0	<u>Ha igen:</u> allergiája ellen szed-e gyógyszert ?	0	0	alvadásgátlók ?	0	0
Bypass-műtét, angioplastica vagy laserterápia ellenére voltak-e angina pectoris-os tünetei ?	0	0	Helyi érzéstelenítés során kiújult-e az allergia ?	0	0	magas vérnyomás ?	0	0
			Fogászati vizsgálat alatt kiújult-e az allergia ?	0	0	aspirin vagy egyéb fájdalomcsillapítók ?	0	0
			Mire allergiás ?			diabetes miatt ?	0	0
2. Volt-e valaha szívrohama ?	0	0	12. Van-e diabete (cukorbetegsége) ?	0	0	prednisolon, cortiscosteroid vagy egyéb immun-		
<u>Ha igen:</u> Voltak-e szövődmények ?	0	0	<u>Ha igen:</u> Gyakran van rosszul ?	0	0	szupresszív gyógyszerelés ?	0	0
Fennálnak-e panaszai ?	0	0	Kezelik-e diabete (cukorbetegsége) ér- vagy			carcinoma vagy vérképzőszervi betegség kezelésére ?	0	0
Az elmúlt hat hónap alatt volt-e szívrohama ?	0	0	szívűtinetek miatt ?	0	0	penicillin vagy antibiotikumok ?	0	0
3. Fennáll-e szívzörej vagy szívhangbillentyű zavar ?	0	0	13. Szenved-e pajzsmirigyűtműködésben ?			nyugtatók vagy altatók ?	0	0
<u>Ha igen:</u> Van-e mesterséges csipőűzlete			(hyperthyreosis) ?	0	0	depresszió elleni, vagy kábító hatású szerek ?	0	0
vagy szívbillentyűje ?	0	0	<u>Ha igen:</u> Vannak tünetei ?	0	0	egyéb	0	0
Az elműlt hat hónapon belül volt-e értűtűtje ?	0	0	Szenved-e csökkent pajzsmirigyűtműködésben ?					
Fogászati kezelés előtt antibiotikus profilaxisra			(hypothyreosis) ?	0	0			
szűksége van-e ?	0	0	<u>Ha igen:</u> Vannak tünetei ?	0	0			
Szívbillentyű zavarral kapcsolatban								
vannak-e panaszai ?	0	0	14. Szenved-e májbetegsűgben (hepatitis) ?	0	0			
4. Megerőltetés nélkül van-e szívűdobogása ?	0	0	<u>Ha igen:</u> hat hónapról régebben ?	0	0			
<u>Ha igen:</u> Szűvdobogás alatt kell-e pihennie			Szed-e gyógyszert vagy speciális diétán van ?	0	0			
leűlnie vagy lefekűdnie ?	0	0	15. Szenved-e krónikus vesebetegsűgben, mely					
Ilyenkor fulladozik, sápadt vagy szűdűl-e ?	0	0	speciális diétát igényel ?	0	0			
5. Szűvelégtelensűgben szenved-e ?	0	0	<u>Ha igen:</u> Résztesűl-e művese kezelésben ?	0	0			
<u>Ha igen:</u> Bokái megdagadnak-e napközben ?	0	0	16. Krónikus emésztési panaszok miatt fogyott-e					
Éjszaka többszűr, mint kétszer kell-e felkelnie			tűbb mint öt kg-ot ?	0	0			
vizeletűrtésre ?	0	0	<u>Ha igen:</u> Hasmenése volt-e tűbb mint hat hónapig					
Légzəsi nehézsűg miatt éjszaka tűbb mint két			és éjszaka is ?	0	0			
párnára van-e szűksűge ?	0	0	17. Szenved-e vérzékenysűgben, mely tüneteket okoz					
Éjszakanként légszomja van-e ?	0	0	(fáradékonysűg, szűdűlés) ?	0	0			
6. Elájult-e fogászati vagy orvosi kezelés alatt ?	0	0	18. Szenved-e nyirokcsomóbetegsűgben vagy					
7. Magas vérnyomása van ?	0	0	vérképzűszervi betegségben ?	0	0			
<u>Ha igen:</u> Az első szám 160 és 200 között van ?	0	0	<u>Ha igen:</u> Mi a betegsűge ?					
A második 95 és 115 között ?	0	0	Vannak-e lázas állapotai ?	0	0			
Az első 200 vagy magasabb ?	0	0	Résztesűl-e kezelésben ?	0	0			
A második 115 vagy magasabb ?	0	0	19. Hajlamos-e vérzésre ?	0	0			
8. Volt-e bénulásos agyvérzése beszűdzavara	0	0	<u>Ha igen:</u> Sérűlés vagy műtét után egy óránál					
<u>Ha igen:</u> Voltak-e 24 óránál rűvidebb ideig			tovább vérzik-e ?	0	0			
tartó tünetei ?	0	0	Zűzűdás, sérűlés miatt szokott-e vérűmleny kialakulni ?	0	0			
Az elműlt hat hónapban volt-e hűdése vagy			20. Résztesűlt-e besűgárzásban fejen vagy nyakon					
agyvérzèses rohama ?	0	0	lèvű daganat miatt ?	0	0			
9. Szed-e epilepszia elleni gyógyszert ?	0	0	<u>Ha igen:</u> Ez kevesebb mint öt éven belül volt ?	0	0			
<u>Ha igen:</u> Gyakran változtatják-e gyógyszereit ?	0	0	21. Jelenleg van-e fertűzű betegség ?	0	0			
Vannak-e továbba is rohamai ?	0	0	<u>Ha igen:</u> Milyen ?					
10. Van-e asthmája ?	0	0						
<u>Ha igen:</u> Jelenleg vannak-e panaszai ?	0	0						
Vannak-e a tűdejével kapcsolatos tartós problémái ?	0	0						
<u>Ha igen:</u> Naponta egyszer vagy többszűr köhűg fel ?	0	0						
Kb. hűsz lépés után van-e légzəsi nehézsűge ?	0	0						
űltűzkűdés közben van-e légszomja ?	0	0						

A vizsgált korcsoportokban az ASA eloszlásának összehasonlítása

A vizsgált időskorú személyek ASA rendszer szerinti eloszlása

A fogorvosi praxis számára módosított ASA rizikócsoportok

- I. A fogorvosi kezelés korlátozás nélkül végezhető
- II. A fogorvosi kezelés bizonyos mértékig korlátozott
  - csökkenteni kell a kezelés idejét
  - minimalizálni kell a stresszt
- III. A fogorvosi kezelés korlátozott
  - konzultálni kell a kezelőorvossal
  - kezelés előtt szigorú óvintézkedések szükségesek
- IV. Kizárólag sürgősségi ellátás lehetséges
- V. Esetleg palliatív kezelés lehetséges

Az első látogatás

- „Mi a panasz?”
- Anamnézis
  - Fogászati anamnézis
  - Általános anamnézis
- Betegvizsgálat
  - Általános betegvizsgálat
  - Maxillo-faciális vizsgálat
    - Extraorális vizsgálat
    - Intraorális vizsgálat
    - Stomato-onkológiai vizsgálat !!!!!!!!!!!!!!!
  - Kiegészítő vizsgálatok

Extraorális vizsgálat

- Keratóma senile
- Lentigó maligna
- Keratoacanthoma

Intraorális vizsgálat

- Leukoplákia
- Lichen
- Erythroplakia

Az első látogatás

- „Mi a panasz?”
- Anamnézis
  - Fogászati anamnézis
  - Általános anamnézis
- Betegvizsgálat
  - Általános betegvizsgálat
  - Maxillo-faciális vizsgálat
    - Extraorális vizsgálat
    - Intraorális vizsgálat
    - Stomato-onkológiai vizsgálat !!!!!!!!!!!!!!!
  - Kiegészítő vizsgálatok
  - Diagnózis
  - Prognózis

A szájhygiéniás kezelés, gondozás sajátosságai

- Orális tisztaság iránti igény felébresztése
- Szájhygiéniás sarok kialakítása
- Ultrahangos fogsortisztító készülék
- Elektromos fogkefe
- Fogsortisztító fogkefe
- Immunszuppresszív állapotok fontossága

„Krónikus ágyon” fekvő beteg fogsora

Fogsortisztító doboz fogsortisztító fogkefével

kivo

Fogsortisztító fogkefék

A fogsortisztító kefe használata

Óvintézkedések

A fogsortisztító kefe használata homorú (konkáv) felszínen

Öblítés

kivo

A szájsebészeti kezelés, gondozás sajátosságai

- Csak kisebb dentoalveoláris beavatkozások jönnek szóba
- Beszállítás szájsebészeti osztályra
- Elhanyagolt esetek halmozódása
- Praemedikáció

A fogpótlástani kezelés, gondozás sajátosságai

- Leginkább tartós ágyhoz, illetve lakáshoz kötöttség esetén
- Eszköz- és anyagigényesség
- Egyszerű kezelési terv
- Szociális indok
- A beteggel való foglalkozás fontossága

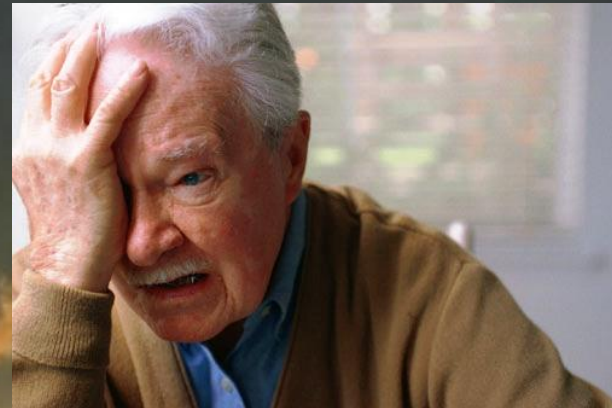

A konzerváló fogászati kezelés, gondozás sajátosságai

- Átmeneti ágyhoz, lakáshoz kötöttség esetén az ideiglenes ellátást helyezzük előtérbe
- Tartós ágyhoz, lakáshoz kötöttség esetén a prevenciós ellátást helyezzük előtérbe

A gyermekfogászati-fogszabályozási kezelés, gondozás sajátosságai

- Hatékony prevenciós munka
- Egyszerű kezelések
- Fogszabályozás kizárólag átmeneti ágyhoz-, lakáshoz kötöttség esetén
- Kiemelt szájhigiénias kezelési protokoll

Az ágyhoz kötött betegek fogászati kezelésének színterei

- Lakás
- Idősek otthona
- „Krónikus ágy”
- Aktív ágy
- Szociális otthon
- Elme szociális otthon
- Rendelő
- Szájsebészeti fekvő osztály

Az ágyhoz, lakáshoz kötött betegek fogászati kezelésének, gondozásának résztvevői és tevékenységük

- Fogorvos
- Klinikai fogászati higiénikus
- Fogászati szakasszisztens
- Gondozó, ellátó orvos
- Gondozó, ellátó nővér
- Családtagok

Az ágyhoz, lakáshoz kötött betegek fogászati ellátásának szervezési struktúrája

- Speciális szerveződés
- Minden fogorvos tevékenységi körébe tartozik
- Decentrumok létrehozása

Műszerek

- Megtervezni
- Átgondolni
- Speciális műszerkészlet

Fogászati kezelés kórházi környezetben

Fogászati kezelés otthoni környezetben

